

मार्मा गाउँपालिकाको
आ.ब. २०७६/०७७ को लागि
नीति, कार्यक्रम तथा बजेट
२०७७

जमन सिंह धामी
अध्यक्ष
मार्मा गाउँपालिका, दार्चुला
सुदूर पश्चिम प्रदेश

यस पाँचौँ गाउँसभाको नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिकरण सत्रमा उपस्थित मार्मा गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्यू, मार्मा गाउँपालिकाका ६ वटै वडाका वडा अध्यक्षज्यूहरु, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, गाउँ सभाका सदस्य ज्यू, सुरक्षा निकायका प्रमुख, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि ज्यूहरु, भुतपुर्व जनप्रतिनिधि ज्यूहरु, विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधि ज्यूहरु, सल्लाहकार, सञ्चारकर्मी, कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण मार्मा वासी आदरणीय आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरु,

यस गाउँपालिकाको आ.व. २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाँउदा म गौरवान्वित भएको छु । स्थानीय सरकार, नेपाली जनताको त्याग बलिदान र लामो संघर्षको उपलव्धी हो । बलिदानीपूर्ण संघर्षवाट प्राप्त र ऐतिहासिक संविधानसभावाट जारी भएको नेपालको संविधान अनुसार स्थापित स्थानीय तहको अधिकारहरुलाई अभ्यास गर्ने अभियान बढिरहेको छ । यस अवसरमा लोकतन्त्रीक गणतन्त्र प्राप्तीको लागी लामो संघर्ष एवं जनयुद्ध, जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन लगायतका आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान दिनु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु साथै विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते वेपत्ता नागरिक प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । राजनीतिक सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी भुमिका निर्वाह गर्ने सबै अग्रजहरुप्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

हामी एक स्वाधिन र सार्वभौमसत्तासम्पन्न मुलुकका नागरिक हौं । प्राकृतिक भु-बनोट र आर्थिक पछौटैपनको कारणले हाम्रो वर्तमान जटिल एवं चुनौतीपूर्ण भएतापनि भविष्य उज्वल र सम्भावना युक्त छ । नेपालमा संघीय लोकतन्त्र सहितको गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली स्थापनार्थ विभिन्न कालखण्डमा नेपाली जनताले गरेको त्यागले सिर्जित वर्तमान अवसरलाई आर्थिक-सामाजिक रुपान्तरणको अवसरको रुपमा उपयोग गरि जनचाहना पुरा गर्ने अबको हाम्रो वाटो भनेकै तिब्र आर्थिक विकास गर्ने हो । आत्मनिर्भर र स्वाधिन अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने स्वस्थ प्रतिश्रद्धात्मक अर्थ व्यवस्था हाम्रो प्रस्थान बिन्दु हो । समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र हाम्रो गन्तव्य हो । परिवर्तनलाई संस्थागत गरि विकास आर्थिक समृद्धिलाई आत्मसात गर्ने वर्तमान परिप्रेक्षमा प्रत्यक्ष र परोक्ष रुपमा कुशल भुमिका निर्वाह गर्नु हुने मार्मा गाउँपालिकावासीहरु र अन्य सबै सुवेच्छुकहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

मार्मा गाउँपालिका लोकतन्त्रका आधारभुत मुल्यमान्यता, मानवअधिकार, सामाजिक न्याय, सहकार्य सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै विधिको शासन प्रति पूर्ण प्रतिबद्ध छु । लोकतन्त्रलाई सामाजिक जिवन पद्धतिको रुपमा स्थापित गर्ने कुरामा गाउँपालिका हरपल प्रयत्नशील छु । शासकीय व्यवस्थामा आएको परिवर्तनको अनुभुति सम्पूर्ण मार्माबासीले गर्न सकुन भन्नेमा म अत्यन्त सचेत छु ।

गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक विविधता तथा सांस्कृतिक एकतालाई आत्मासात गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न योजनावद्ध र प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कामहरू हुनुपर्छ भन्नेमा गाउँपालिका प्रतिवद्ध छ । संघीय सरकारले अंगालेको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली " भन्ने मान्यतामा आधारित जनउत्तरदायी, पारदर्शी, मेहनती र सहयोगी संयन्त्रबाट नै समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई मार्ग दर्शनका रूपमा ग्रहण गरेको छ ।

नेपालको संविधानको अधिनमा रहि स्थापित मार्मा गाउँपालिका एक पृथक पहिचान बोकेको गाउँपालिका हो । यस स्थानीय सरकारलाई सार्थक, समृद्ध र सक्षम एवम् सवलिभुत बनाउन आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न यस सम्मानित सभा समक्ष उपस्थित भएको छ ।

आदरणीय दाजु भाई तथा दिदि बहिनीहरू,

अब म मार्मा गाउँपालिकाको विकासका प्रमुख संभावना, अवसर, समस्या तथा चुनौतिहरू संक्षेपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

प्राकृतिक, भौगोलिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक, ऐतिहासिक, दृष्टिले गौरवको रूपमा रहेको गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, मानवीय र भौतिक विकासको गती, लगानी अनुरूपको प्रतिफल तथा प्रभावकारीता अपेक्षाकृत रूपमा वृद्धि हुन सकिरहेको छैन । गाउँपालिकालाई कृषि, पर्यटन उद्योग तथा पूर्वाधारको माध्यमबाट समृद्ध पालिकाको रूपमा विकास गर्न सकिने संभावना रहेकोछ । यस गाउँपालिकाका राजनीतिक दलहरू लगायत सम्बन्धित सरोकारवालाहरूबाट यस विषयमा विश्वास र प्रतिवद्धता समेत व्यक्त हुँदै आएको छ । पालिकाको विकासको विगतका प्रयास तथा उपलब्धीहरूको मूल्याङ्कन गर्दा गाउँपालिकाको समष्टिगत सामाजिक, आर्थिक विकाससम्बन्धी विविध संभावना, अवसर, समस्या तथा चुनौतिहरू यसप्रकार रहेका छन् ।

उपस्थित महानुभावहरू

स्थानीय तह निर्माण पश्चात स्थापित मार्मा गाउँपालिकाको पाँचौँ गाउँ सभामा यस गाउँपालिकाको "जलस्रोत, जडीबुटी एवम् पर्यटन पूर्वाधारको विकास, समग्र मार्मा गाउँपालिकाको समृद्धी र विकासमा हाम्रो प्रयास" सहितको दिर्घकालीन सोचमा आधारित नीति तथा कार्यक्रम क्षेत्रगत रूपमा यस गरिमाय गाउँसभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क) आर्थिक विकास

- १) प्रधानमन्त्री रोजगार अन्तर्गत संचालित कार्यक्रमलाई प्रत्यक्ष विकाससंग जोडेर स्थानीय जनताको सिप, क्षमता र योग्यता अनुसार वेरोजगारहरूको न्युनतम रोजगारीको सुनिश्चितता गरि आय आर्जनमा बृद्धी गरिने छ ।
- २) एक गाउँ एक सहकारीको अवधारणालाई टेवा पुऱ्याउन समुदायमा आधारित संस्थाहरूलाई वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रमहरूसंग जोडदै सहकारी संस्थाहरूको व्यवस्थापनमा जोड

दिईनेछ साथै लघु वित्त तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई मार्मा गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थापनाका लागी जोड दिईने छ।

- ३) गाउँपालिकाको आन्तरिक आय स्वाभलम्बन पार्न कर तथा राजस्व संकलनका क्षेत्रहरू पहिचान, व्यवस्थापन र विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ साथै चालु आर्थिक वर्षबाट नदीजन्य निर्माण सामग्रीहरू (ढुङ्गा, गीट्टी, बालुवा) को उत्खनन तथा प्रयोगलाई व्यवस्थित गरिने छ।
- ४) घरेलु तथा साना उद्योग विकास र व्यवसायिक क्षमता विकासमा आवश्यक प्रोत्साहन गरिनेछ साथै स्थानीय उत्पादनको उपभोग, वितरण तथा निकासी नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा स्थानीय स्तरमा पाईने जडीबुटी संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना साथै च्युउरि प्रशोधनजन्य उद्यम स्थापना गर्ने लक्ष्य लिईएको छ।

ख) सामाजिक विकास

- १) आधारभूत तहको शिक्षालाई सुदृढीकरण गर्दै कक्षा १२ सम्मको निःशुल्क शिक्षामा सम्पूर्ण बालबालीकाहरूको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ।
- २) विद्यमान शिक्षा प्रणालीमा सुधार गर्दै शिक्षा क्षेत्रलाई व्यवसायिक, प्राविधिक, रोजगारमूलक र नतीजामुखी शिक्षा बनाउन विद्यालयहरूको भौतिक पुर्बाधारहरूमा क्रमसः सुधार एवं विस्तार गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- ३) सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक स्तर सुधारका लागी नियमित अनुगमनलाई अझै प्रभावकारी बनाईने छ साथै दरबन्दी मिलान, शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा आधारित भौतिक संरचना, क्षमता अभिवृद्धी कार्यक्रम लगायतका प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ।
- ४) हाल संचालित आधारभूतहका विद्यालयहरूमा आवश्यक दरबन्दी व्यवस्थापन गर्न पहल गर्नुका साथै बाल विकास केन्द्र स्थापना हुन नसकेका विद्यालयहरूमा यथाशिघ्र बाल विकास केन्द्र स्थापना गर्न पहल गरिनेछ साथै गत आ.ब. देखी संचालित शैक्षिक क्षेत्र सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ।
- ५) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र स्थापना भई संचालनमा आएका बाल विकास केन्द्रहरूमा शैक्षिक वातावरणमा टेवा पुऱ्याउन आवश्यक शैक्षिक तथा अन्य सामग्रीहरू वितरण गरिने छ।
- ६) गाउँपालिका भित्र व्यवसायिक तथा प्राविधिक शिक्षा अध्ययनको लागि प्राविधिक शिक्षालय संचालनका साथै उच्च शिक्षा संचालनको समेत व्यवस्था मिलाईनेछ।
- ७) लटिनाथ क्याम्पसको शैक्षिक तथा भौतिक अवस्था सुधारका लागी आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ।
- ८) दलित, विपन्न, सिमान्तकृत तथा लोपोन्मुख समुदायका जेहन्दार बालबालीकाहरूलाई उत्साहित गर्न स्थापित शहिद छात्रवृत्ति विकास कोष लाई निरन्तरता दिईने छ।
- ९) गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख बनाउन सार्वजनिक स्थल, मठमन्दीर, विद्यालयहरूमा "खानेपानी सरसफाई, स्वच्छता र वातावरणीय सुधार कार्यक्रम" संचालन गरिने छ। उक्त

कार्यक्रम अन्तरगत सार्वजनिक स्थल, मठमन्दिर, विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानी तथा शौचालयहरूको निर्माण गरिने छ।

- १०) उपभोक्ताहरूको उपभोग्य सामग्रीहरूको गुणस्तर कायम राख्न नियमित बजार अनुगमन समिति र गुनासो सुनवाई सयन्त्र निर्माण गरि गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका बजार अनुगमन तथा बजार व्यवस्थापन सुधार गर्ने नीति लिईएको छ।
- ११) संघीय तथा प्रदेश सरकार संगको समन्वयमा गाउँपालिका क्षेत्रमा खर छाना घरधुरीहरूलाई पहिचान गरि खरमुक्त छाना सहितको गाउँपालिका बनाउने नीति लिईएको छ।
- १२) गाउँपालिका क्षेत्रका जलश्रोतहरूको समुचित व्यवस्थापनका लागि जलउपयोग गुरुयोजना निर्माण गरिएको र गुरुयोजना अनुसार गाउँपालिकाका सबै बस्तीहरूमा साझेदार निकायहरूको समन्वयमा क्रमसः स्वच्छ खानेपानी व्यवस्थापन गरिनेछ, साथै मुहानमा पानीको मात्रा प्रयाप्त उपलब्ध भएको क्षेत्रमा घर घरमा धारा सहितको निजी धारा प्रणाली लागु गरिने छ।
- १३) स्वच्छ खानेपानी सेवा सुनिश्चित गर्न चालु आ.ब. भित्रमै गाउँपालिका क्षेत्रमा पानी परिक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरिने छ साथै खानेपानी योजनाहरूमा अनिवार्य पानी सुरक्षा योजना लागु गरिने छ।
- १४) खानेपानी योजनाहरूलाई दिगो बनाउन योजनाहरूमा अनिवार्य मर्मत सम्भार कोष लागु गरिने छ। गाउँपालिका स्तरमा समेत खानेपानी योजनाहरू सुचारु संचालन गर्न र आकस्मिक मर्मत सम्भारका लागि विशेष मर्मत सम्भार कोष खडा गरि कार्यान्वयनमा ल्याईने छ।
- १५) गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइ युक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न सरसफाइ स्वच्छता रणनीतिक कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता, आयआर्जन जन्य गतिविधिहरूलाई नतिजामुखी बनाउन मार्मा गाउँपालिकाको कुनै एक बस्तीलाई नमुना बस्ती बनाउन साझेदारहरूसंग समन्वय गरि चालु आ.ब. भित्रै कार्यान्वयनमा ल्याईने छ।
- १६) विकासमा अन्तरक्षेत्रीय सवालहरूलाई मुलप्रभाविकरण गर्न जस्तै जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक समावेशीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, बाल मैत्री स्थानीय शासन, भिन्न क्षमता भएका(अपाङ्ग) मैत्री अनुकुलित कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- १७) खेलकुद क्षेत्रमा गाउँपालिकाको पहिचान बनाउन तथा क्षेत्रगत विकास गर्न खेलकुदको क्षेत्रमा रहेका प्रतिभाहरूलाई हौसला एवं सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ साथै गाउँपालिका क्षेत्रका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षकहरू मध्ये एक विद्यालय एक खेल शिक्षक निर्धारण गरि नियमित खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलापहरू संचालन गरिने छन।
- १८) खेलकुद क्षेत्रको विकासलाई प्रभावकारी बनाउन लटिनाथ मन्दिर खेल मैदानको स्तरउन्नतीका साथै गाउँपालिका भित्रका खेलमैदानहरूको सम्भाव्यता अध्ययन तथा भौतिक पुर्वाधारको

विकास गर्दै लगिने छ। चालु आ.ब.मा पनि गाउँपालिका स्तरिय खेलकुद कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ।

- १९) गरीबी न्यूनीकरण, महिला/आदिवासी/जनजाति/दलित/एकल महिला र अशक्त तथा भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न साथै सहज जीवनयापनका लागि तालीम अभिमुखिकरण जस्ता बिशेष कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै गरिव पहिचान कार्यक्रमलाई समेत चालु आ.ब.मा निरन्तरता दिइने छ ।
- २०) गाउँपालिका भित्रका भौतिक पुर्वाधार क्रियाकलापहरूलाई अझै गुणस्तरिय बनाउन गाउँपालिका भित्र काम गर्दै आएका मिस्त्री/दक्ष कामदारलाई सम्बन्धित तालिमदाता साझेदार निकायहरूको समन्वयमा भुकम्प प्रविधी संरचना निर्माण लगायतका तालिम प्रदान गरि क्षमतावान बनाईनेछ।
- २१) गाउँपालिका भित्रका श्रमीकहरूको पेशाको सम्मानको वातावरण निर्माण गर्न गाउँपालिकाबाट निर्माण हुने भौतिक पुर्वाधारमा स्थानीय श्रमीक परिचालनमा प्राथमिकता दिईने छ ।
- २२) गाउँपालिकालाई बालश्रम मुक्त घोषणा कायम गर्न बालश्रम पूर्ण रूपमा बन्देज र दण्डनिय बनाउन बालक्लबहरूलाई अभिमुखिकरण तालिमहरू प्रदान गरि परिचालन गरिने छ।
- २३) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई अझै प्रभावकारी बनाउन घरघरमा सेवा उपलब्ध गराउनुका साथै वित्तीय संस्थाहरू संगको समन्वयमा बैङ्कीङ प्रणाली मार्फत वितरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- २४) सरकारी तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरूबाट सम्पादन गरिने कार्यहरूलाई अझै प्रभावकारी बनाउन संस्थाहरू बिचको समन्वयात्मक बैठकहरू चालु आ.ब. देखी निरन्तर आयोजना गरिने छन् साथै सेवा प्रवाह प्रक्रियालाई ब्यवस्थित गर्न एकिकृत योजना तथा एकद्वार प्रणाली लागु गरिने छ।
- २५) गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालयहरूमा इन्टरनेटको पहुँचलाई अझै ब्यवस्थित गरिने छ साथै नेपाल टेलिकम संगको समन्वयमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चार सेवालाई अझै ब्यवस्थित गर्न पहल गरिने छ।
- २६) यस गाउँपालिका अन्तरगतका प्रत्येक माध्यमीक तहका विद्यालयहरूमा आधुनिक विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय र इन्टरनेट सुविधायुक्त सूचना केन्द्र व्यवस्थापन र छात्रावास निर्माणको लागि सम्बन्धित प्रदेश, संघीय सरकार तथा सरोकारवाला निकायहरूसंग निरन्तर पहल गरिनेछ।
- २७) विभिन्न कालखण्डमा संचालन भएका जन-युद्ध तथा जन-आन्दोलनबाट प्रभावित क्षेत्र तथा समुदायका कार्यक्रमहरू उच्च प्राथमीकताका साथ कार्यान्वयनलाई चालु आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिईनेछ।

ग) भौतिक पुर्वाधार विकास

- १) गाउँपालिका अन्तर्गत निर्माणहुने भौतिक संरचना तथा विकास पुर्बाधारहरू निर्माण गर्दा आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क, विश्लेषण तथा योजना छनोट गाउँपालिको पाश्चिमाङ्कको आधारमा गर्ने नीति लिईएको छ।
- २) गाउँपालिका अन्तर्गत संचालन हुने ठुला आयोजनाहरू संचालन गर्न विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि सोही आधारमा संचालन गरिने छ । ठुला आयोजना संचालनको लागि संघ र प्रदेश सरकार संग निरन्तर पहल गरिने छ ।
- ३) भौतिक पुर्बाधारको विकास मार्फत गाउँपालिका बासीको जीवन शैली सरलीकृत बनाउन संघ तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय, आन्तरीक स्रोत परिचालन, विभिन्न विकास साझेदारहरू बीच समन्वय र सहकार्य गरी पुर्बाधार विकासका कार्यलाई गतिशीलता प्रदान गरिनेछ।
- ४) गाउँपालिकाको जल उपयोग गुरुयोजना, जीविकोपार्जन कार्यान्वयन योजनाको मर्म अनुसार जलश्रोत र जीविकोपार्जन क्षेत्रमा साझेदार निकायहरूको सहकार्यमा निरन्तर कार्य गरिनेछ।
- ५) गाउँपालिका भित्रका पहिचान भएका खेतीयोग्य जग्गा जमिनको लगत तयार गरि सिंचाई कार्यक्रम मार्फत आयआर्जन कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छन्।
- ६) बिटुले-पारीवगर सडक खण्ड स्तररोन्तति गर्न स्रोत व्यवस्थापन गरी उक्त सडक प्राथमीकताका साथ स्तररोन्ततिका लागी संघीय तथा प्रदेश सरकार संग पहल गरिने छ।
- ७) पारीवगर-ताकु-घोलजर हुँदै परमचुला धार्मीक स्थल सम्म पर्यटकीय मार्गको रुपमा निर्माण गर्दै बझाङ जिल्ला जोडने सडकको निर्माणाधिन कार्य चालु आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिईने छ।
- ८) वडा नं. ४, वडा नं. ५ र वडा नं. ६ का वडा कार्यालयहरू हुदै नौगाड गाँउपालिका जोडने सडकको रुपमा रहेको तपोवन - सित्तोला - शेरी निम्ठा हुदै बिनायक जोडने सडक प्रदेश र संघीय सरकार संगको समन्वयमा चालु आ.ब. बाट कार्यान्वयन गरिने छ।
- ९) लटिनाथ सासि बजानी दुनी हुदै बैतडी जोडने सडकलाई चालु आ.व.मा समेत निरन्तरता दिईने छ।
- १०) उज्यालो मार्मा कार्यक्रमलाई चालु आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिईने छ। ग्रामिण बिधुत बिस्तारलाई बिधुत प्राबिधीकरणसंगको समन्वयमा मार्मा गाउँपालिकाका थप स्थानमा बिस्तार गरिने लक्ष्य लिईएको छ।
- ११) मध्य चमेलिया (४० मेघावाट), घट्टेखोला आयोजनाको निर्माण कार्य शुरुवात क्रममा रहेको उक्त कार्यहरूलाई तीब्रता दिन गाउँपालिकाबाट सहज वातावरण निर्माण गरिनेछ।
- १२) गाउँपालिकाका सबै घना बस्ती र सडक छेउछाउ तथा बजार क्षेत्रमा व्यवस्थित बाटोघाटो र ढल निकासको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- १३) गाउँपालिका क्षेत्रका पारिवगड-बिटुले सडक खण्डहरूका बजार क्षेत्रमा सोलार सडक बत्ती जडानका लागी सम्बन्धित साझेदार निकाय संगको समन्वयमा निर्माण कार्य अगाडी बढाईने छ।

- १४) चमेलिया नदी र सो नदीका सहायक खोलाहरुमा रहेका जोखिम क्षेत्रहरुमा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसंगको समन्वयमा नदी नियन्त्रण र जोखिम न्युनिकरण कार्यहरु संचालनका लागि पहल गरिने छ। रिल पहिरोको जोखिम न्युनिकरणका साथै रिल पहिरोबाट प्राप्त हुन सक्ने गिट्टीहरु संकलन र उपयोगलाई थप व्यवस्थापन गरिने छ।
- १५) गाउँपालिकाका विभिन्न नदी/खोलाहरुमा आवत जावत सहज गर्न झोलेङ्गे पुल निर्माण कार्य प्राथमिकतामा राखिएको छ, चालु आ.ब.मा चौलानी नदी माथी कोपरे-शेरी र हडे-रातापानी झोलेङ्गे पुल निर्माण कार्य अगाडी बढाईनेछ।
- १६) भेसेबगर-शेरी , सिमार-पडपडा मोटरेवल पुल निर्माणका लागि संघीय सरकारसंग पहल गरिनेछ।
- १७) घट्टेगाड र नौगाड खोलामा मोटरेवल पुल निर्माण कार्यका लागि प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरि सिघ्र संचालनका लागि प्रयास गरिनेछ।
- १८) गाउँपालिका भित्रका वडा कार्यालयहरु लगायत अन्य सेवा कार्यालयहरुको भौतिक संरचना सुधार र स्तरन्नती लगायत नयाँ निर्माणका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग समन्वयात्मक पहल गरिने छ।
- १९) स्वास्थ्य सेवाबाट अझै पनि पहुँच नपुगेका दुर्गम बस्तीहरुमा स्वास्थ्य इकाईहरु क्रमसः बिस्तार गर्ने नीति लिईएको छ।
- २०) सार्वजनिक तथा नीजि भवन निर्माण गर्दा भवन निर्माण आचार संहितालाई लागु गर्ने कार्य थप व्यवस्थित गरिनेछ।

घ) संस्कृति प्रवर्द्धन तथा पर्यटन पुर्वाधार विकास

- १) परमचुला धाम तथा लटिनाथ मन्दिर धार्मिक पर्यटन क्षेत्रलाई गुरुयोजना अनुसार चालु आ.ब.मा पनि निरन्तरता दिईने छ।
- २) अपिहिमाल पर्यटकीय मार्गको रूपमा रहेको गोकुलेश्वर-बिटुले-पारीबगर क्षेत्रको लटीनाथ र गुल्जरमा व्यवस्थित पर्यटकीय आवास गृह निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरि विकास गरिने छ साथै उक्त क्षेत्रलाई होमस्टेको विकास गरि स्थानीय संस्कृती झल्कने लगायतका क्रियाकलापका लागि संचालनको प्रयास निरन्तर गरिने छ।
- ३) आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई बढावा दिन गाउँपालिका भित्र रहेका धार्मिक, पर्यटन स्थल, सांस्कृतिक सम्पदा, मठ-मन्दिरहरुलाई पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्नका लागि प्रचार प्रसार लगायत थप संस्कृती झल्काउने भौतिक पुर्वाधारहरुको विकास गरिने छ।

- ४) पर्यटकीय क्षेत्रको विकासका लागि पर्यटकीय क्षेत्र पहिचान गरी टूयाकिड रुट र हिल क्लार्डम्बिड स्थल निर्माण गर्न पहल गरिनेछ साथै उक्त योजनाहरू सम्पादन गर्न साझेदार निकायहरूको खोजी तथा सहकार्य गर्ने नीति लिईएको छ।
- ५) स्थानीय भाषा, साहित्य, कला र मौलिक संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्धनमा निरन्तर जोड दिईनेछ।
- ६) स्थानीय समुदायमा रहेका पुख्यौली सीप र साधनहरूको संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्दै सम्बन्धित समुदायका युवा स्वरोजगारको माध्यमका रूपमा विकास गरिनेछ।
- ७) स्थानीय पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान, संरक्षण सम्बर्धन र विकास गर्दै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धनमा जोड दिई रोजगारका अवसर श्रृजना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ साथै पर्यटकीय क्षेत्र विकासका लागि सरकारी, नीजि तथा अन्य साझेदार निकायहरू बीच समन्वयात्मक भूमिकामा कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ।

ड) वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- १) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाको पहिचान गरी सो क्षेत्रको संरक्षण सम्बर्धन गर्न तथा पर्यावरणीय संन्तुलन कायम गर्न वृक्षारोपण सहित सामुदायिक वन व्यवस्थान गरी हरियाली मार्मा गाउँपालीको अवधारण कार्य निरन्तर लागु गरिनेछ।
- २) जैविक विविधताको संरक्षण गर्न एग्रो-फोरेष्ट्रिका कार्यक्रम संचालन गरी सम्पूर्ण वन जङ्गलहरूको संरक्षण तथा सम्बर्धन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै सामुदायिक वन क्षेत्र विकास र बिस्तार गर्नुका साथै सार्वजनिक जमिनमा वृक्षारोपण अभियानात्मक रूपमा संचालन गरिनेछ।
- ३) कृषि आधुनिकीकरण तथा दिगो जडीबुटी अन्तरगत जडीबुटी र गैह्र काष्ठ वनपैदावारको दिगो व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ चालु आ.ब.मा जडीबुटी तथा गैह्र काष्ठ वनपैदावारहरूको नर्सरी स्थापना तथा प्रसारण गरिनेछ।
- ४) वातावरणीय संरक्षण, जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुलन र पानीका श्रोत संरक्षण गर्न दिर्घकालीन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ साथै पानीको पुनर्भरण गर्न तथा पानीका स्रोतहरू संरक्षणका लागी परम्परागत खाल तथा पोखरी संरक्षणमा जोड दिईने छ।
- ५) फोहरमैला व्यवस्थापनको लागी फोहरमैला उत्पादनमा न्यूनीकरण, पुनःप्रयोग तथा प्रशोधन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ साथै फोहोरमैला बिसर्जनको दीर्घकालिन समाधानका लागी डम्पीङ्ग साईट निर्धारण गरिने छ।
- ६) पूर्ण सरसफाइ युक्त गाउँपालिका निर्माणका लागी प्लाष्टिक जन्य झोलाहरूको प्रयोगलाई न्युनिकरण गर्न प्रोत्साहन गरिने छ।

- ७) एक घर एक खाडल तथा एक पसल एक डष्टविनको अवधारण अबलम्बन गरी स्वच्छ र सफा सुगधर मार्मा गाउँपालिका बनाउन पहल गरिनेछ साथै पूर्ण सरसफाई युक्त गाउँपालिकाको लक्ष हासिल गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरू तथा पूर्ण सरसफाई स्वमसेवकहरू परिचालन गरिनेछ।
- ८) गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने र गाउँ विपद्, जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- ९) विपद् ब्यवस्थापन, जलबायु परिवर्तन अनुकुन तथा जोखिम न्युनिकरणलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी चालु आ.ब.मा सो सम्बन्धी कार्यविधी निर्माण गरि योजनाहरूमा उक्त पक्षहरू सचेतताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।

च) कृषि विकास

- १) कृषिको आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र ब्यवसायिकरण गरि उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिमा जोड दिईने छ ।
- २) ग्रामीण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजनासंगको साझेदारीमा खानेपानी योजना संचालन क्षेत्रमा घरबारी ब्यवस्थापन गरि घरधुरीहरूको पोषण अवस्था सुधारका लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछन।
- ३) गाउँपालिका भित्र हावापानी, माटो र पर्यावरणीय अनुकुताका आधारमा फलफूल तथा तरकारी खेतीलाई विशेष प्रोत्साहन गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिदै " एक वडा एक बहुउद्देशीय नर्सरी " स्थापना गरिने छ साथै फलफूलमा आत्मनिर्भर हुन र बाँझो जमिन समेतको सदुपयोग हुने गरि बिरुवाहरू प्रसारण गरिनेछ ।
- ४) सामुहिक व्यवसायीक कृषिको माध्यमवाट निर्यातमुलक उत्पादनमा बृद्धी गरि स्वरोजगार सिर्जना गरिने छ ।
- ५) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पहिचान भएका कृषी पकेट क्षेत्रहरूमा कृषी पेशालाई आधुनिकरण गर्न आवश्यक लगानी गरिने छ साथै घरधुरी स्तरको पोषण सुधार र आयआर्जनका लागि सरोकारवाला निकायहरूसंगको साझेदारीमा कार्यक्रमहरू लागु गरिने छ।
- ६) गैह्र-काष्ठ वन पैदावार तथा जडीबुटीको आधुनिक खेती प्रणाली संचालन तथा व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईने छ,
- ७) गाउँपालिका क्षेत्रको बहुबर्षिय खाद्य सुरक्षा प्रतिकार्य योजना संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा अन्य साझेदार संस्थाहरूको सहकार्यमा कार्यान्वयन गरिनेछ,
- ८) फलफूल बालीको उत्पादन बढाउन ओखरको लागि वडा नं. १ ताकु, वडा नं. ३ दुनी बगजेबाला, वडा नं. ४ बाकु, वडा नं. ६ परिवन, सुन्तलाजात फलफूलको लागि वडा नं. ६ मेल्विसा, तिम्लाडेरा, वडा नं. २ थलामा तथा गाउँपालिकाको जीविकोपार्जन कार्यान्वयन योजनाले औल्याएका क्षेत्रमा लगानी गरिने छ।

- ९) गाउँपालिका क्षेत्रको केरा जन्य उत्पादन सम्भावनालाई ध्यान दिदै केराजन्य परिकार सहितको लघु व्यवसाय स्थापनामा उद्यमीसंग साझेदारी कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- १०) गाउँपालिकाका नमुना गाउँ लक्ष्य राखिएका क्षेत्र तथा अन्य सम्भावित क्षेत्रमा कृषक साझेदारी कार्यक्रम गरि प्लाष्टिक घरमा ब्यवसायिक तरकारी खेती गर्न प्रोत्साहित गर्ने साथै उत्पादनलाई बडावा दिई बजारसम्म उत्पादन पुऱ्याउने र कृषकका हातमा नगद पुऱ्याई जिविकोपार्जनमा थप टेवा दिने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ संचालन गरिने छ ।
- ११) गाउँपालिका क्षेत्रमा हाट बजार स्थापना गर्ने, कृषी मेला/प्रदर्शनी, उत्कृष्ट कृषक/व्यवसायीलाई पुरुष्कृत गर्नका लागी बजेट बिनियोजन गरि कार्यान्वयन गरिने छ।

छ) पशु विकास

- १) पशु-पंक्षीपालनको व्यवसायिकीकरण र विस्तारिकरण गरी पशु-पंक्षीजन्य उत्पादनमा बृद्धि गराई निकासी प्रक्रियामा प्रोत्साहन दिने नीतिलाई निरन्तरता दिईने छ।
- २) पशु पंक्षी ब्यवस्थित बधशाला निर्माण गरि उपभोग्य मासुको गुणस्तर कायम गर्न बधशाला स्थापनाका लागी ब्यवसायीलाई अनुदानको ब्यवस्था गरिएको छ। साथै गाउँपालिका क्षेत्रमा अनिवार्य ब्यवस्थित बधशालाबाट मात्र ब्यवसाय संचालन गर्न कार्यविधी तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याईने छ।
- ३) परम्परागत एवं निर्वाहमुखी पशु पंक्षी पालन लाई व्यवसायिकरण गर्दै गाउँ पालिकालाई विशेष क्षेत्र उत्पादनमा आत्म निर्भर बनाउने पशु जन्य पदार्थको निर्यात गर्ने ।
- ४) गाउँपालिका भित्र बाली तथा पशु-पंक्षी बिमा कार्यान्वयनमा ल्याई कृषकहरुलाई पेशामा निरन्तरता तथा सुरक्षणका लागी गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखाको अग्रसरतामा सम्बन्धित बिमा कम्पनीहरुसंग निरन्तर पहल गरिनेछ।
- ५) पशु पंक्षी उत्पादक कृषक समुह, निजी फर्म समुदायमा उधमी ब्यवसायिकलाई वस्ती स्तर बाट एकिकृत प्राविधिक सेवा, उन्नत नश्व, ब्यवस्थापन सुधार तथा स्वरोजगारको सृजना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ।
- ६) पशु पक्षी लाई क्षेत्र, भौगोलिक, स्रोत साधन अनुसार ब्यवसाय सन्चालन गर्न समुह समिति तथा सहकारी मार्फत बाखा प्याकेज तथा भेडा विकास कार्यक्रम ब्यवस्थापन तथा स्वरोजगारमा आवद्द गराउने कार्यलाई थप ब्यवस्थित गरिने छ ।
- ७) स्थानिय पशुबस्तुको विशेषतालाई विशेष ध्यान दिदै स्थानिय जातको पशु पक्षी पालनलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- ८) चमेलिया तथा सहायक नदि लगायत क्षेत्रमा ब्यवसायिक माछा पालन गर्न ईच्छुक किसानलाई सरोकारवाला संगको सहकार्यमा अनुदान उपलब्ध गराई ब्यवसाय संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ।

- ९) अन्डा,दुध,र मासुमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका विकास गर्न कुखुरा तथा गाई फर्म स्थापनाका साथै व्यवस्थापन गरिने छ ।
- १०) पशु सेवा प्रसार कार्यक्रमको तर्जुमा कार्यान्वयन अनुगमन र मुल्याङ्कन कार्यलाई थप प्रभावकारी र सशक्त बनाउने ।

ज) स्वास्थ्य क्षेत्र

- १) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र महिला तथा किशोरीहरूको स्वास्थ्य सुधार तथा सशक्तिकरणका लागि "उपाध्यक्ष किशोरी सशक्तीकरण तथा महिनावारी स्वच्छता कार्यक्रम " संचालन गरिने छ । कार्यक्रमलाई गाउँपालिका क्षेत्रका विद्यालयहरूमा लक्षित गरिने छ । महिनावारी स्वच्छतालाई प्रभावकारी बनाउन चालु आ.ब.मा उक्त कार्यक्रम अन्तरगत लटिनाथ मा.बि. रस्कोटमा भेण्डिङ्ग मेसिन जडान गरि कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- २) स्वास्थ्य चौकी लटिनाथलाई चिकित्सक सहितको सेवा विस्तारको लागि पहल गरिने छ ।
- ३) नियमित स्वास्थ्य शिक्षा तथा सूचना आदान-प्रदानका माध्यमबाट जनस्वास्थ्यमा सुधार र रोग न्युनिकरण गर्न स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मीका माध्यमबाट सन्देशात्मक कार्यक्रमहरू लागु गरिने छन् साथै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट अस्पतालहरूमा विभिन्न रोगहरूको उपचारमा दिईने विशेष छुटको व्यापक प्रचार प्रसार गर्नुका साथै स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ,
- ४) आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबै जनताको सरल, सहज पहुँच सुनिश्चिताका लागि गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूमा आवश्यक भौतिक तथा क्षमता विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ५) गाउँपालिकालाई कुपोषण मूक्त गरी पोषणयुक्त गाउँपालिका बनाउन साझेदार निकायहरूको समन्वयमा बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागु गरिने छ ।
- ६) गाउँघर क्लिनिक तथा खोप क्लिनिकबाट प्रदान गरिने सेवा अझै सुदृढीकरण गरिनुका साथै समय सापेक्ष गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्य तथा योग शिविरहरू संचालन गरिनेछन् ।
- ७) महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको कार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्न उनीहरूलाई स्वास्थ्य, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि तालिमहरूमा समावेश गरि सेवा प्रवाहलाई अझै प्रभावकारि बनाईने छ ।
- ८) " गा.पा. अध्यक्ष वृद्ध वृद्धाहरूको स्वास्थ्य र सम्मान " कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाका सबै वडास्तरमा संचालन गरिने छ । सो कार्यक्रमलाई प्रभावकारी संचालन गर्न गाउँपालिका क्षेत्रका वृद्ध वृद्धाहरू भेटघाट, सामग्री वितरण तथा स्वास्थ्य परिक्षण लगायतका क्रियाकलापहरू संचालनमा ल्याईने छ ।

९) मातृ शिशु स्वास्थ्यलाई प्रभावकारी बनाउन "वडाअध्यक्ष सफा आमा स्वच्छ शिशु कार्यक्रम"लाई सम्पूर्ण वर्थिड केन्द्रहरूमा लागु गरिने छ । मातृशिशु स्याहारलाई उच्च प्राथमिकताका साथ स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने आमाहरूलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट दिईने प्रोत्साहन लाई निरन्तरता दिईने छ

झ) संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह

- १) गाउँपालिका तथा वडा संचालन/व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति पहिचान सहित संगठनात्मक संरचना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ, साथै संघीय सरकारसंगको समन्वयमा गाउँपालिकामा आवश्यक पर्ने थप जनशक्ति व्यवस्थापन चालु आर्थिक वर्ष भित्रै गर्ने लक्ष्य लिईएको छ ।
- २) माग तथा आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकासका क्रियाकलापहरूको पहिचान गराई क्षमता विकास योजना निरन्तर कार्यान्वयन गरिनेछन् ।
- ३) गाउँपालिका पार्श्व-चित्रका तथ्याङ्कहरूलाई अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- ४) गाउँपालिकाको आर्थिक, भौतिक, सामाजिक तथा मानवीय विकासको दीर्घकालीन सोच सहितको आवधिक योजना सरोकारवाला बिज्ञहरूसंगको परामर्शमा तयार गर्ने लक्ष्य लिईएको छ ।
- ५) सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राही तथा पञ्जीकरण लगायत गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक निकायहरू मार्फत प्रवाह गरिने सेवाहरू सेवाग्राही मैत्री बनाउन अनलाइन सिस्टम(Online system) मार्फत संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाई ई गभर्नेन्स (E-governance) को प्रत्याभूति गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ,
- ६) गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक निकायहरू मार्फत प्रवाह गरिने सेवाहरूको कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन गरी पुरष्कार तथा दण्ड प्रणाली अबलम्बन गरिनेछ, सो कार्यलाई चालु आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिईने छ ।

ञ) वित्तीय व्यवस्थापन, सुशासन, पारदर्शिता

- १) गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी बृद्धि गराई गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउन राजस्व परामर्श समिति मार्फत आन्तरिक आय तथा राजस्व संकलनका क्षेत्र पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने र वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ,
- २) वित्तीय अनुशासन कायम गर्न चालु आर्थिक वर्षमा तेश्रो पक्ष सार्वजनिक सुनुवाईलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ३) गाउँपालिका मार्फत प्रवाह गरिने सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त बनाईनुका साथै भ्रष्टाचार शुन्य शहनशीलताको नीति अबलम्बन गरी सुशासनको प्रत्याभूति गरिईनेछ ।

- ४) आयोजनाहरूको दिगो विकास व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका र वडा स्तरीय अनुगमन तथा मुल्याङ्कन समितिलाई थप क्रियाशिल गराई परिचालन गरिनेछ ।
- ५) आर्थिक अनुशासन तथा पारदर्शिता कायम गरी सुशासनको प्रत्याभूति गराउन गाउँपालिका अन्तरगत कार्यान्वयन गरिने क्रियाकलापहरूको सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनवाई कार्यक्रम नियमित संचालन गर्ने र लेखा परिक्षण मार्फत शुन्य बेरुजु कायम गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ६) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संचालन हुने योजनाहरूमा अनिवार्य योजना सूचना पाटि योजना स्थलमा राख्नु पर्ने ब्यवस्था लागु गरिने छ ।
- ७) सूचनाको हक प्रत्याभूती दिन तथा सूचना सम्प्रेषणमा सहजताका लागी गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थानीय एफ एम रेडियोहरूको सेवा बिस्तार गरिनेछ सोका लागी सामुदायिक रेडियोहरूसंगको साझेदारीमा एफ एम टावरहरू चालु आर्थिक वर्षमै निर्माण गरिनेछ ।

उपस्थित महानुभावहरू

स्थानीय तह पुर्नसंरचना पश्चात स्थापित मारमा गाउँपालिकाको पाँचौँ गाउँ सभामा यस गाउँपालिकाको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संचालन तथा कार्यान्वयन गर्न राजश्व बाँडफाँड सहित आन्तरिक आम्दानी, गाउँपालिकाको कुल अनुदान, मातहतका कार्यक्रमहरू, बिषयगत निकायहरूको वार्षिक विनियोजित बजेट यस गरिमामय गाउँसभाको उदघाटन सत्र समक्ष प्रस्तुत गर्न गई रहेको छु ।

मारमा गाउँपालिका कुल प्राप्त बजेट आ.व.२०७६/०७७			
क्र.स.	शिर्षक	रकम अंकमा	रकम अक्षरमा
१	संघीय सरकार वित्तीय समानीकरण	१०१,७००,०००	दश करोड सत्र लाख
२	संघीय सरकार सशर्त अनुदान	१४६,५००,०००	चौध करोड पैसठ्ठी लाख
३	संघीय सरकार राजश्व बाँडफाँड	६४,०००,०००	छ करोड चालिस लाख
४	प्रदेश सरकार वित्तीय समानीकरण	६,८६०,०००	अठसठ्ठी लाख साठी हजार
५	प्रदेश सरकार राजश्व बाँडफाँड	८१९,०००	आठ लाख उन्नाईस हजार
६	गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी श्रोत प्रक्षेपण	२,७५०,०००	सत्ताईस लाख पचास हजार
कुल जम्मा बजेट		३२२,६२९,०००	बत्तीस करोड छब्बीस लाख उन्तीस हजार

उपस्थित महानुभावहरू

प्रस्तुत गरिएको विनियोजित बजेट मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न योजनाहरू छनौट गर्दा योजना प्राथमीकीकरणका तपसिलका आधार तथा मापदण्डहरू समेत निर्धारण गरी योजना प्राथमीकीकरण गरिएको समेत जानकारी गराउन चाहन्छु ।

योजना प्राथमीकरणका आधार तथा मापदण्डहरू

- आर्थिक विकास र गरीबी न्यूनीकरणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,
- उत्पादनमुलक र छिटो प्रतिफल दिने,
- राजस्व परिचालनमा योगदान दिने,
- स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने,
- लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशिकरणको अभिवृद्धि गर्ने,
- स्थानीय संस्कृति र पहिचान प्रवर्द्धन गर्ने,
- दिगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुऱ्याउने,
- सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने र
- जन-युद्ध तथा जन-आन्दोलनबाट प्रभावित क्षेत्र तथा समुदायलाई सहयोग पुऱ्याउने ।

अन्त्यमा

मार्मा गाउँपालिकाको यस गरिमामय पाचौँ गाउँसभामा "स्वरोजगार र श्रम पहिचान समृद्ध मार्मा निर्माणको अभियान" ले यस गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सौँचलाई झनै टेवा पुग्नेमा विश्वस्त छु ।

उपस्थित महानुभावहरू

परिवर्तित राज्य व्यवस्था अन्तरगत नेपालको संविधानले श्रृजित अधिकारहरू र तिनको कुशल कार्यान्वयन अभ्यास मार्फत समृद्ध गाउँपालिका निर्माणका लागि अवसरयुक्त र यस चुनौतिपूर्ण घडिमा मार्मा गाउँपालिकालाई नमुना स्थानीय तहको रूपमा स्थापित गर्न यहाँहरू सबैको निरन्तर सकारात्मक सहयोगको अपेक्ष गर्दछु ।

साथै स्थानीय सरकार संचालन, निर्माण र आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा मानवीय विकासका विविध पक्षहरूमा योगदान पुऱ्याउने हुने गाउँपालिकाका राजनीतिक दलहरू, समाज सेवी, बुद्धिजीवी, गैह्र सरकारी क्षेत्र, संचार जगत, राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू, यस गाउँपालिका बासी जनसमुदायहरू लगायत सम्पूर्ण शुभेच्छुकहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !!!